

Jawa

František Janeček, czeski inżynier, przedsiębiorca i wynalazca, bezpośrednio po studiach mechanicznych w Pradze i Berlinie podjął pracę w firmie Kolben, produkującej lokomotywy i silniki parowe. Jej właściciel szybko dostrzegł nieprzeciętne zdolności nowego pracownika i powierzył mu kierownictwo otwartej właśnie fabryki w Holandii. Tam Janeček w szczególnych okolicznościach poznał swoją żonę. Gdy pewnego dnia jadącego na rowerze Františka potrącił samochód, z pierwszą pomocą pospieszyła córka nieostrożnego kierowcy. Młodzi zaprzyjaźnili się i wkrótce wzięli ślub.

Mając 31 lat Janeček powrócił do Pragi. Otworzył własny zakład mechaniczny, gdzie przeprowadzał setki eksperymentów technicznych i dokonywał różnych

wynalazków. Wiele z nich opatentował. Największym komercyjnym osiągnięciem okazał się pneumatyczny system. System pneumatyczny tego urządzenia składał się z szeregu rurek oraz siatki dwustronnie lakierowanych płytek, z których każda miała czarną i białą powierzchnię. Przepływające przez pojedynczą rurkę powietrze powodowało obrót płytki, odsłaniając jej białą stronę. W ten sposób pneumatyczny mógł wyświetlać różne obrazy, podobnie jak czarno-biały ekran monitora o niskiej rozdzielczości. Wynalazkami z dziedziny wojskowości były z kolei: ręczny granat, przyjęty później przez armię jako standardowe wyposażenie piechoty oraz nakładka na lufę dział, zwiększająca prędkość wyrzeliwanych pocisków.

W 1929 roku, gdy spadło zapotrzebowanie na broń, Janeček zajął się produkcją motocykli. By nową działalnością nie zaczynać od zera, kupił firmę motocyklową Wanderer od niemieckiego producenta Winklhofer & Jaenicke wraz z projektem i oprzyrządowaniem. Wanderer wygaszał właśnie produkcję jednośladów w obawie, że konkurencja z potężnym BMW skazane będzie na niepowodzenie. I tak powstało 1000 pierwszych egzemplarzy Jawy – czterokołowego modelu 500 OHV (nazwa Jawa pochodzi z zestawienia dwóch pierwszych liter Janečka i Wanderera).

Motocykl ten, mimo wprowadzenia do oryginalnej konstrukcji licznych modyfikacji, nie zdobył uznania – był niemal tak drogi, jak najtańszy ówczesny samochód.

Janeček zrozumiał, że do sukcesu potrzebuje lekkiego, ekonomicznego i zdecydowanie tańszego produktu. Do realizacji pomysłu pozyskał brytyjskiego konstruktora i motocyklistę wyścigowego – Georga Patchetta, który przyjechał do Pragi razem z silnikiem Villiers 175 cm³ własnej konstrukcji. Motocykl wyposażony w ten silnik okazał się przebojem i szybko zdobył popularność, a fabryka zaniechała produkcji wcześniejszych, ciężkich maszyn na bazie Wanderera.

Pod rządami Patchetta zespół przystąpił do konstruowania własnych jednostek napędowych. Wprowadzono nowe dwusuwowe: 250 i 350 cm³. Równocześnie w fabryce powstawały wyrafinowane, czterosuwowe maszyny wyścigowe, które pomogły ugruntować reputację firmy dzięki licznym nagrodom zdobywanym na torach.

Wybuch II wojny światowej wstrzymał produkcję motocykli Jawa, ale nie ich rozwój. Chociaż fabryka pod nazistowską okupacją została zmuszona do wytwarzania uzbrojenia, Janeček w tajemnicy konstruował kolejne prototypy. Malował je na ten sam odcień zieleni, co pojazdy niemieckie, naklejał symbole SS i testował tuż pod nosem niczego nie podejrzewającego okupanta. Ta gama niezawodnych, prostych i wygodnych motocykli nazwanych Perak stworzyła podwaliny pod powojenną produkcję.

Gdy w 1941 roku František Janeček zmarł, firmę przejął i z powodzeniem prowadził jego syn, Karel.

HERKULES

30 | 1993-2023

TECHNOLOGIE ŁĄCZENIA KAROSERII

Homologowane urządzenia do prowadzenia napraw powypadkowych nowoczesnych karoserii samochodowych

ZGRZEWARKI INWERTEROWE

NITOWNICE

LUTOSPAWARKI

sklep.herkules-sc.pl

- Lutospawarki
- Ramy naprawcze
- Przecinarki
- Podgrzewacze indukcyjne
- Systemy pomiarowe
- Nitownice
- Spawarki
- Spotery
- Podnośniki
- Zgrzewarki

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

ul. Hodowlana 45
86-005 Białe Błota

tel. 52 363 33 43
kom. 664 214 429

sklep@herkules-sc.pl
www.herkules-sc.pl

FOT. WIKIPEDIA